

Cementiris d'amor

Narrativa

Arqueologia d'amor

Joan Mañas
Premi Just M. Casero
Empúries, Barcelona, 2007

Anna Tomàs

Un home, en Roc, viatja en tren cap a París. Fa sis anys que no ha trepitjat la ciutat de l'amor i els cementiris. Hi va sol, com qui compleix una promesa. L'acompanyen un munt de records amuntegats a la motxilla del temps i les cartes que durant anys li va enviar la Lina des de La Plata, a l'Argentina. L'empeny un únic propòsit: revissitar els carrers, places i museus descoberts amb les

dones de la seva vida per tal de girar full i ser capaç de tornar a començar. No serà, però, tan fàcil com es pensava. Les mirades tendres, les mans aferrades als seus malucs i les llargues converses mantingudes són taques massa presents en el paper blanc que pretén recuperar en Roc.

A mig camí entre la novel·la epistolar i el relat de viatges, *Arqueologia de l'amor* és una interessant primera novel·la que explora amb sensibilitat i habilitat les seqüeles devastadores d'una relació sentimental mal acabada. Quants cops una nova història d'amor ens ha recordat les tremolors oblidades del desig? Quantes vegades els rastres d'històries passades ens han fet

perdre una magnífica oportunitat de conèixer algú? Caldrà excavar dins d'un mateix i retrobar el passat? Caldrà rellegir un cop més les cartes i tornar a París? A vegades, per poder sentir-se viu, cal fer l'arqueologia de l'amor.

Professor de la Universitat Rovira i Virgili i llicenciat en teoria de la literatura i literatura comparada, Joan Mañas (Gualba, 1970) posseeix una agudesa envejable per inspeccionar el fenomen amorós. Amb l'ajuda de la relació entre Jean-Paul Sartre i Simone de Beauvoir, el protagonista ens parla del conflicte entre racionalitat i extravagància, entre serenitat i impetu, i de la necessitat d'encarar i exorcitzar l'angoixa per poder vèncer la paràlisi emotiva.

L'experiència amorosa es dibuixa també com a vehicle d'aprenentatge. En Roc creu ingenuament que trepitjant de nou el mateix sol i cremant la correspondència que va mantenir amb una dona podrà desfer-se del pes dels records. La vida, malauradament, és més complicada i els antics amants són com els esperits: si hi creiem no ens deixaran en pau. Ganes de viure el dia a dia i voluntat de superació són els souvenirs amb què en Roc tornarà a casa.

Transfronterera i arriscada, la novel·la compta, però, amb alguns errors flagrants d'edició i documentació; per exemple, atorga l'autoria de la cèlebre fotografia *El petó* a Henri Cartier-Bresson, quan és de Robert Doisneau. Ara bé, la polidesa estilística de Mañas i les originals i curioses descripcions de París i els seus racons fan d'aquesta *opera prima* una lectura força recomanable.

Manel Queralt ha reunit la seva obra poètica. JORDI GARCIA

A fons

Poesia

A furt. Obra poètica 1990-2006

Manel Queralt
Emboscall, Vic, 2007

Miquel-Lluís Muntané

Les claus amb què treballa un poeta poden ser moltes i molt variades, i només els sectaris estètics (tan perillous com els sectaris de qualsevol altra mena) podrien pretendre que

només algunes d'aquestes claus porten al camí correcte. Una altra cosa és l'enginy i la destresa en la manera de servir-se'n, i per aquí sí que podríem trobar camins que s'acosten a l'excel·lència i d'altres que, decididament, se'n allunyen.

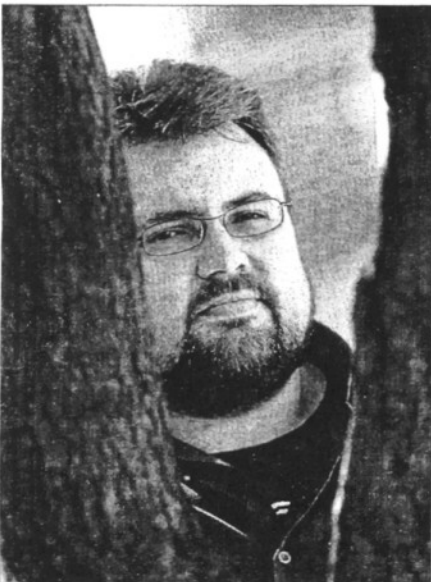
Manel Queralt (Barcelona, 1959), és un poeta que, ja des dels seus inicis, va apostar per una clau que descartava qualsevol concessió a la comoditat —pròpia i del lector— i beu de les fonts de la filosofia per tal de posar-nos davant dels ulls

un retrat poc amable de nosaltres mateixos; en aquest sentit, es podria dir que dona veu a l'home angoixat i contradictori d'aquest temps de frontissa entre dos segles.

La de Queralt és una poesia densa, per moments àrida, poc afectada al lirisme, amb un to que de vegades ens fa pensar en Thomas Bernhard, una poesia des de la qual ens parla de la comunicació: "I em trobo sol a la meua / banda mentre a l'altra andana n'hi ha molts"; de la incertesa dels sentiments propis i aliens: "Temptejo i no m'arrisco en cap amor"; del sofriment inherent a la condició humana: "Arrossegant a coll pors i tenebres"; i del vertigen existencial: "És molt fonda la nit, hi ha tant de loc / per a tots els que hi viatgen i hi cauen".

Val la pena de remarcar la feina d'Emboscall, un nom que s'inclou, amb tot el mèrit, en aquest grup d'editorials petites i mitjanes que fan una aportació ben valuosa a la nostra literatura, assumint propostes de les quals la política de peix al cove de les grans empreses acostuma a passar de llarg. Amb l'edició d'*A furt*, la dinàmica editorial vigatana ens posa a l'abast un total de nou poemaris, set de publicats i dos d'inèdits, que representen el conjunt de l'obra poètica que Manel Queralt ha elaborat fins ara.

Gràcies a aquesta edició podem resseguir amb perspectiva una producció feta des d'una certa soledat d'*outsider*, però, tanmateix, dotada d'un rigor i d'una coherència incontestables. La producció d'un poeta capaç de viatjar fins al nucli del dolor i pouar-ne la saba, perquè, al capdavant, només coneixent a fons la naturalesa del veri hi ha alguna possibilitat de descobrir-ne l'antídot.

Joan Mañas, guanyador del Just M. Casero. PERE VIRGILI

Mort en vida

Poesia

Tara

Elena Medel
DVD, Barcelona, 2007

Xènia Dyakonova

Deu ser un prejudici associar sempre els anys joves amb l'alegria i la ingenuïtat? Ja sabem que al començament de la vida un s'atreveix més a ser feliç i ho té més fàcil per arribar a la plenitud d'aquest estat anímic, però no s'ha d'oblidar que a la mateixa edat també es té una sensibilitat extraordi-

nària per al dolor. Si els nens que ploren a làgrima viva tinguessin la mateixa sensibilitat per al llenguatge i fossin capaços de posar-la en acció, podrien superar els millors poetes tràgics.

La trajectòria d'Elena Medel, poeta cordovesa que ara té 21 anys, és realment singular. Fa gairebé cinc anys va publicar el seu primer poemari, *Mi primer bikini*, en què desafiant la tradició i la modernitat amb uns versos frescos i atrevids, de colors vistosos, impregnats d'una imatgeria extravagant, que delatava una imaginació inquieta, una visió desinhibida de la

sexualitat i un gran esperit d'observació. Al seu segon llibre, *Vacaciones* (2004), es veia que havia evolucionat amb passes de gegant: la seva poesia, a més de desenvolupar unes imatges encara més imprevisibles, oníriques i colpidores, es va fer més musical, trobant sempre un ritme propi al vers lliure i enriquint-lo amb aquesta veu tan sincera i espontània que ja havia nascut al llibre anterior.

El món d'Elena Medel ja estava creat: és un món ple de candor i de la màgia de la infantesa, amb els seus xiclets, peluixos, gominoles,

contes de fades, etcètera, i de la melangia intensa de l'adolescència, travessada pels somnis irrealitzables i els amors no correspostos, fascinada per les cançons pop i per la poesia dels surrealistes francesos.

El domini sorprenent del llenguatge poètic que té Medel es confirma en el seu poemari més recent, *Tara*, en el qual tot gira al voltant del sentiment de la pèrdua d'una persona estimada, una àvia a qui la poeta deu una bona part de la seva personalitat i dels moments més feliços de la seva vida. S'ha produït una ruptura en la poesia de

La poeta Elena Medel. EFE

Medel: ja no és tan lleugera i des preocupada; s'ha tennit d'un color nou, el del sofriment, el de la desesperació, el de l'angoixa. L'autora descriu totes les circumstàncies que envolten la mort de l'àvia,

resseguieix tots els matisos de les reaccions i analitza minuciosament les conseqüències psicològiques d'aquest trasbals. Ho fa amb un to confessional però gens exhibicionista. En cap moment el lector no podria pensar que Medel no ha fet més que aprofitar l'impacte de la mort per convertir-lo en un impuls poètic.

És una poesia del patiment, sincera i despietada, que no cau ni en el patetisme ni en el dramatismes exagerat. Una poesia que fa tremolar qualsevol que hagi mirat la mort de prop o a distància.